

endnu i de øvrige Spørgsmaal, strax nu stemples som vækkende det ærede Medlems Indignation, det har for mig en lille Bismag af, at der ogsaa kan findes Partidisciplin andre Steder end der, hvor den saa ofte har været omtalt. Det ærede Medlem fra 1ste Kreds betonedede tillige, at der var saa Lande, det i samme Grad som Danmark kunde være fristende at komme i Besiddelse af. Det vil jeg maaffe ogsaa nok indrømme; men saa vil jeg paa den anden Side formene, at er Danmark ifølge sin Helighed saa fristende at, komme i Besiddelse af for en Stormagt, navnlig i Krigstilsælde, vil det være ligesaa meget i Kontrapartens og Andres Interesse, at det ikke sker. Hvad nu det angaar, at en Stormagt maaffe kunde søge at tilegne sig vort Land som et godt Bytte, naar den kunde faae det uden stort Sværdsflag og faae Lov til at beholde det, tror jeg ikke, det lader sig gjøre. Jeg tror netop, at den i visse Henseender gunstige Beliggenhed, vort Land har, vil være medvirkende til, at det ikke tillades en eller anden Lyshaver at tilegne sig det uden videre paa Maa og Paa. Jeg skal ende disse Betragtninger med at minde om en Udtalelse af det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Krieger), hvormed han endte sit Hovedforedrag ved Toldlovens Behandling her i Salen for ikke saa længe siden. Disse Ord forekomme mig at være overmaade træffende og sande, og jeg skal gjentage dem, men under en lidt anden Form, nemlig den, at saalænge en Regjering sætter det som sin Hovedopgave at gennemføre Planer, der have viist sig at møde en saa afgjort Modstand hos Befolkningens store Flertal som nærværende Lovforslag, saa længe vil umulig en frugtbringende, heldig og gavnlig Udvikling paa det politiske Omraade, hvortil der i saa høi Grad trænges for Land og Folk, kunne vindes.

Blom: Jeg veed ikke, om den ærede 1ste Landsthingsmand for 2den Kreds (Haffner) fortalte sig, eller om jeg hørte feil, men det forekom mig, at han betegnede mit Foredrag som pessimistisk. (Haffner: Ja!) Det er altsaa det ærede Medlems Mening. Men saa var det heldigt, at han med det Samme omtalte sig selv som Pessimist. Jeg tror egentlig ikke, at vore Betragtninger sjerne sig saa synderlig meget fra hinanden. Jeg erindrer endnu med Glæde det Foredrag, hvormed det ærede Medlem indledede Hærløvens Behandling her i 1867, hvor han kom med Udtalelser, der vare som talte ud af mit Hjerte, at den eneste Trygghed, der kunde staffles vort Fædreland, efterat Wienerfreden havde berøvet os en Grændse, som lod sig forsvare, paa Saløgen, var en nøie Sammenslutning med de to andre nordiske Folk. Det er en Tanke, som maaffe er ældre endnu hos mig end hos ham, ialtsald skal jeg gjerne overlade ham den. Jeg har havt den i mange Aar; jeg havde den, dengang de fiesvig-holsteniske Forviklinger begyndte, og jeg har op-

levet et Par Gange at være meget nær ved at se den fuldbyrdet; men i alle Tilfælde faae den daværende danske Regjering ikke, hvad der derved kunde opnaas, eller havde ikke Mod til at gribe Leiligheden. Det ærede Medlem forklarede heller ikke, hvori Forskjellen mellem vor Pessimisme bestod. Jeg tror ikke, den er saa overordentlig stor; men derimod er jeg ikke ganske enig med hans strategisk-politiske Betragtninger. Jeg tror stadig, at Faren for den dybtlig Grændse er størst. Jeg kan paa ingen Maade indrømme, at det Exempel, han ansførte paa, at Sjælland kunde blive betragtet som militær Operationsbasis, slog til. Derfor Frankrig og England komme i Krig med Rusland og Lybfland, og Frankrig og England ville gjøre en Diverfion i Flanten paa Lybfland, er Lybfland det Sted, hvor det gaar i Land og ikke Sjælland; og hvis de ville gjøre en Diverfion mod Rusland, er det Gothland og ikke Sjælland, som bliver Operationsbasis. Omvendt kan jeg ikke tænke mig, at Sjælland kunde blive en Operationsbasis for Lybfland og Rusland mod Frankrig og England, det forekommer mig aldeles utenkeligt. Det forekommer mig heller ikke, at det ærede Medlems Mindelse om Forholdene i 1870 havde nogen flaaende Bægt, thi hvilken Fare var der dengang; dersom den franske Eskadre, som var sejlet herop, ikke havde manglet, jeg veed ikke, om det var Kanoner, Ravetter eller Ammunition, men ialtsald, dersom den ikke havde været saa daarlig forsynet, at den slet Intet kunde udrette, jeg siger, om den end havde været aldrig saa godt forsynet, hvad havde den saa kunnet gjøre? Den kunde have bombarderet Kjøbenhavn, og det var altsaa Kjøbenhavns Søbefæstning, som man dengang saaned, men for Kjøbenhavns Søbefæstning har jeg udtalt mig i de allervarmeste Udtryk. Det ærede Medlem sagde derimod en Ting, som jeg tror, han havde fuldtændig Ret i, men hvorved han rigtignok kom i Modsigelse med min ærede Kollega, det ærede 6te Medlem for Kjøbenhavn (Blom). Han sagde nemlig, at dersom Fjenden satte sig fast paa et Punkt i Sjælland, saa vilde han opføre Feltbefæstninger og gjøre dem saa stærke, at det var nødvendigt at beleire dem. Dersom dette imidlertid er muligt for en indtrængende Fjende, skulde det saa ikke ogsaa være muligt for et Folk, som forsvare sig, at gjøre Feltbefæstninger, som ere forberedte ved Anlæg, der af det ærede Medlem selv ere anslaaede til 13 Millioner Kroner, saa stærke, at de endog kunde taale en temmelig lang Beleiring? Det forekommer mig dog meget rimeligt. Det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Blom) appellerede til, at vi skulde lytte til Historien og navnlig til vor egen dyrestjorte Historie, og deri er jeg ganske enig med ham, men hvad lærer vor Historie? Da man i 1858 fremkom med den første Befæstningsplan gik den ud paa mange forskellige Verker, og hvad slog man af paa og hvad holdt man